

Núm. 834

Any XVII

Barcelona 1 Setembre de 1904

La Matildeta Malats
una artista molt lleugera
que, segons m' han dit, espera
pendre part als *Allotjats*
per veure si fá pesquera.

FF

De dijous á dijous

TAL com li diu lo capitá Centellas á don Joan Tenorio, dirém nosaltres á *El Liberal* quan explica que l' ha anat á visitar un subjecte contantli certa comissió diplomátich-policiaca qu' ha portat á Barcelona:

Si es broma, puede pasar;
mas á ese extremo llevada
ni puede probarnos nada,
ni os la hemos de tolerar.

*
**

Si, estimats llegidors; un altre vegada *El Liberal* ha somniat truytas.

Pero aquest cop, ho ha fet ab tots els ets y uts... *con todos sus pelos y señales* diguemho en castellá, perque 'ns entenguin ben bé, 'ls autors de la ignoscantada.

Dins l' afany inaudit d' una informació perfecta y avensada, lo diari del vespre del 23 d' aquest més, publica seriosament un article, espicant la visita que li ha fet M. Leblanch Detouts, confiant al conscient diari-subcursal del de Madrid, la comissió qu' ha portat á Barcelona lo segon secretari de la Prefectura de la policia bordelesa.

Sols qu' el tal segon secretari, deu ser un gat dels freres, qu' ha *birlat* la llestesa dels *espavilats* redactors y directors del sessut diari del vespre, fentli ficar los peus á la galleda, ab un *timo* digne d' una *galera*.

Per arreglarho, podrian donar l' assumpto al graciós de la casa doctor Centeno, per' que el posés en versos d' auca de redolins, com 'ls qu' acostuma á publicar tot sovint.

A títol de mostra d' homes aixerits, publiquém en aquest número lo *retrato* del famos secretari segon de la Prefectura policiaca de Burdeos, Mr. Leblanch Detouts, perque 'l pugni coneixer tothom, que no l' hagi vist *mapat* al *Liberal* y arribi sa *vera esfigie* fins á la propia Prefectura d' ahont procedeix.

Perque aixó si que es ben cert.

Aquí, no li ha vist el pel ningú mes que la redacció de *El Liberal*.

Ni autoritats ni la policia... ni res.

Ningú sab la més mínima.

Tan sols *El Liberal* ha pogut enterar' als seus clients.

Com que no 'n saben res ni á Fransa tampoch!

¡Es vi Burdeos fet al Clot!

*
**

A la quènta aquesta sort de *Memento* francès, qu' ha caygut á la redacció de *El Liberal* com una mosca al plat de l' escudella, no devia tenir res que ferhi á Burdeos; y va dir... ¿qué farás... quina 'n farás?

Cap á Barcelona falta gent, qu' allí 'm faré home de prò, perseguint *apaches* y gent de mal viurer, tanta com n' hi hagi.

Y dit y fet; d' amagat d' tothom, per sospèndrer tot Catalunya ab sos fets inaudits contants' hi las primeras autoritats, planta son cartell á *El Liberal* per portarho ab tot secret.

No podia pas ser més sortosa la nostra regió al trovar un policia desvagat á la seva terra que 'ns vingués á portar la tranquilitat *al seno de las familias* no mes per amor al art, aplicants'hi coneixe-

ments tan fondos... que fins sab 'l *argot* catalá per sortir ayros en sa tasca esbrinadora.

Es de temer qu' aquest punt de la ciencia, li far á ben poch servey perque aquí, la gent qu' ell busca, casi tota parla en castelá, qu' es forastera com lo cos de redacció de *El Liberal*.

*
**

Vivim confiats d' ara en avant qu' aquest *monsieur* ja 'ns vigila y 'l diari de Madrid se cuydará d' avisar lo que passi.

A Barcelona no 'ns fa cap falta la *Gaceta*.

Ja 'n tenim ben be prou ab *El Liberal* y els articles y comedias d' en Gomila qu' aquest any tindrà *polisón* per vigilar 'ls que 'l xiulin á Romea, si pot estrenars' hi, no tenintse d' escriurer 'ls encomiástichs, ell mateix.

¡Ah! no divaguém; á la feyna.

Lo M. Leblanch, qu' ha descobert per gran sort *El Liberal*, no es pas un polisón llantiós y brut com els que essem scostumats á coneixer, ni un ridícul tipo de novela, no. Es tot un *Smart*; persona fina y perfumada, vestit á la *derriere* com un agent diplomátich, que encisarà de segur á las *demi mondaines* desbancant ab sa gran finura 'ls *macrons* que per aquí corren.

¡H n de tremolar de por!

L' historia d' aquest subjecte no por ser mes enternidora.

A' xúguinse 'l *llanto* y tornemhi:

Era un xicot no mes d' uns vintitres anys, quan molts dels triomfs guanyats per Mr. Goron lo famos agent de policia que va descobrir lo crimen d' en Franzini, ja li foren deguts á n' ell.

Res, un xicot predestinat... y de vocació, fins avuy en día ignorat.

Ell, coneixia en Casserio avants d' assassinar en Carnot... y que de qué, no 'l detura l' assassinat del president de la República.

No, no va serhi á temps.

¡Ab una mica mes l' atura... pero la mica va faltar.

Per aixó, apuntém' hi un tanto.

*
**

Gran mercè 'l poguer publicar 'l *retrato* d' un home tar aixerit, com lo que preném de *El Liberal* contant ab son beneplácit y copiant las sevas paraulas ¡qué en tenen de *trastienda*!

«Publicar mon *retrato* en la premsa, fora vendrem si no ab ánima, en cos.

Aixó, no obstant, ja que vostés m' ho demanan, jo 'ls prego que 'l publiquin.

Estich segur, que per tant com vulgarisen 'ls diaris ma fisonomia, 'm sobran medis per que no 'm coneguin 'ls que vull perseguir.»

Ja 's poden figurar si 'n deu portar de barbas postissas, de nassos y altres eynas... ni lo més famos comediant.

No 'l coneixerán ¡no hi ha por!

Això sí, la gloria la vol tota per ell.

Res per las autoritats, ni per la policia d' aquí... no mes un *cacho* per *El Liberal* que 'ns l' ha descobert.

*
**

¡Adios, Memento, t' han desbancat!

CALIXTE PÍ Y XARAU.

¡Un rato més al Cel!

Descripció *humorística* que seguiré publicant cada dijous,
hasta que 'm diguéu *ja n' hi ha prou d' aquest coló*.

Primera visita ⁽¹⁾

¡Vés qui m' empeta la basa!
¡Já hi torno á ser! ¡Qu' es bonich!
Francament: jo al CEL hi estich
millor; molt millor que á casa
¡Tot ventilat! Tot hermós!
¡Tot fá olor de Primavera!
sembla un QUADRO d' en MASRRIE-
plé de llum, de vida y flos. (RA

Se m' ha rebut com amich:
SANT PERE dantme la má
me digué:—vas á esmorzá
al costat meu, com un rich.

Y tot fent lo gata maula
va di á un ángel:—Posa aquí,
dos coberts; bon pá: bon vi,
y ab flors adorna la taula.

Porta rabes, *mantequilla*,
tomátechs bons de la terra,
pebrots d' aquells de la jérra,
y un bocoy de *manzanilla*.

Anxovas de Cadaqués;
¡Cuyta!... No gastis catxassa!
Ah! tú; pensa ab la *mostassa*
que 's lo que m' *engresca* més:

—El *rosit* el trovarás
més bó que allá á Barcelona
que 'n lloch de *bou*, crech que 's do-
carn de gos: aquí beurás (na

Vi pur, sense *manganilla*:
sense *campeixo*, ni *bitxo*:
y 't pots fer passá el capritxo
que tens per la *Manzanilla*.

Els *pollastres*, de passada,
los veurás *rostits* com d' *or*;
y are bé .. fesme un favor:
que 't sembla això ¿No t' agrada?

¿Aquest ambient? .. Aqueix plá!
Aqueixa *inmensitat* llarga,
no 't diu que *oqui* res amarga,
y que no hi ha un més enllá?

¿No sabs tu que ab gran anhel,
sigan *mocos* ó farrenyos,
diuhen sempre 'ls *madrilenyos*:
—, *No hay más!* De Madrit al cel.

Surt l' *angelet*, y ab respecte
inclinantse, y batent alas,
para la taula, fent *galas*
d' un *cos* pur, de molt *efecte*.

Ab estovallas més netas
que *conciencia* de *ministre*,

va dá probas que 'l *registre*
coneix de tots los *pretas*.

Puig me digué: —la *Malena*
diu que os fassi *bon profit*,
já que avuy en eix convit
treuréu lo ventre de pena.

Qu' es *lley* que qui *versos* fá
tot l' any, ab dolsa fruició,
sobrantli la *inspiració*,
li falti un bossí de pá.

Vaja! prou! —digué Sant Pere!
—semblas en *Lerroux* petit!—
¡Seyém!. . Pórtans el *rosit*,
y el *peix* que no 's quedi enrera.

Fet y dit! D' una volada
surt y torna bó y portant
dugas *perdius*, mitj *faisant*,
y col-y-fló confitada.

Dos llagostas excelents:
un *capó* qu' es maravella;
sis litros de vi d' Alella,
y *habanos*, y escura-dents.

Jo acariciantme el *mostatxo*,
com un tenor quan debuta;
vaig dir per mi:—Sens disputa
baixo á la terra borratxo.

—No hi estich acostumat
allá *baix* á veure tant:
y la *mostassa* probant,
com si fos jó un magistrat;

vaig aná posantme roig
menjant ab tanta alegria,
que á las *postres* pareixia,
que m' havia tornat boig.

¡Portan café! y alsa maco!
y quin rom!... Alló es canela!
vetaquí un home á la *vela*:
S. nt Pere 'm dona un *tabaco*,

y en aqueix moment surt *ella*!
la *Malena*: Oh dols encant;
¡M' also!... Saludo elegant,
dihent;—, Sou *vós*, dona bella,
hermosa com raig de sol
que besa de bon matí,
á la rosa, al clavell fi,
y al aucellet en son vol?

—¡Oh! tu, encantador *bebé*!
Deixa que besi ta ma!
No puch més y are; qué fa?
No puch permetre. —Seré.

Ton enuitj jo desafío!
—Miri que no estich per bromas:
—No sab lo que som els homes?
—No sab que jó tinch molt *brío*?
—Donchs té; ja está: y ab l' anhel
que la vaig besá, cruixí
tot lo *cel*, y repetí
aquell *petó* en tot lo *Cel*.

Sant Pere exclamá:—Minyó
la *mostassa* ha fet efecte;
emprens lo camí més recte
per fer cap á la *presó*.

T' has propassat, y la *honrilla*
has entelat d' eixa. . dona,
que 's una bella persona;
sort tens que la *manzanilla*

te disculpa una miqueta,
no obstant t' haig de castigá.
y t' hauré de fer tancá,
y vuyt dias á *aïeta*.

Dijous vinent sortirás,
y podrás di á tos lectors
de nostra *presó* els horrors
del modo que tú sabrás

Ella 'm pegá una mirada
com dihentme. — Jo 't perdono!
y 't daria *vida* y *tronó*,
y *cel*, tot d' una vegada;...

Pero has faltat.. Já ens veurém:
y aqueix *petó* que m' has fet:
Sant Pere qu' es bo y *discret*,
fará que tots l' olvidém:

Mes ¡ay! .. temo que voldré
olvidarlo, y tal vegada
sempre més ja condemnada
á recordarlo estaré.

Sant Pere va llensá un crit
de *mando* com si rey fós,
y com un facinerós
cassat en la fosca nit,

Vuit angels, valents, gentils,
al *calabosso* 'm portaren
y per serho, 's disfressaren
tots vuyt de *guardias-civils*.

Alli 'm teniu! .. Prés! Plorant
més que plorá Jeremias!

Ja os diré d' aquí vuyt dias
lo que alli 'm vagi passant.

SANTIGOSA

(1) El dijous vinent, anirá la
tercera, y... *Tutti contenti*.

Una artista del Paralelo

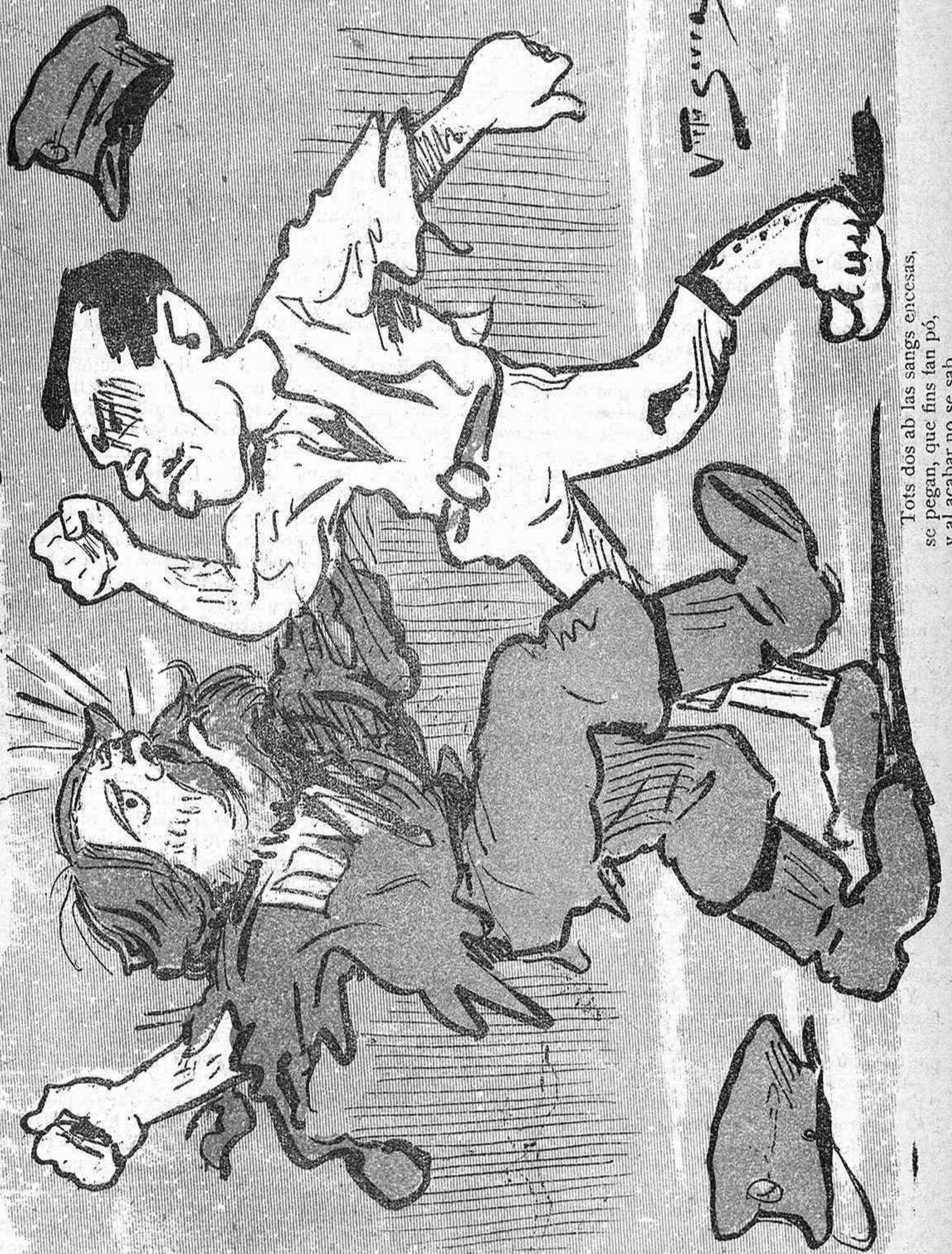

V. S. S.

—¡Y ara, Paula! Tractam de vosté que ja ballo tangos, com la *Bella Chelito*.

Cosas de la guerra

Tots dos ab las sangs encesas,
se pegan, que fins fan pó,
y al acabar no se sab
quin d' ells quedarà nitiór.

La taula dels cassadors

CADA dia se reunían á la mateixa taula rodona y miij amagada á las miradas de casi tota la concurrencia del café.

Pot dirse qu' aquella taula era exclusivament per ells. Si per rara casualitat se hi sentava algú que no formès part de la colla, al estar aquesta instalada l' intrús ne fugia com de la peste bubónica.

Lo primer d' arribarhi era 'l *Payas*, sobrenom que s' havia guanyat jurant qu' ell, allá en los anys felissos de sa joventut tenia las *payas* (donas) á grapat.

Després hi anava en *Lardo* (diminutiu qu' havian donat á son nom d' Eduardo) el qual mentres no parlava de cassera deya mil pestes de l' actual organissació social, abominant ab patética entonació de tota persona que tenia lo desvergonyiment de possehir més de quatre pessetas.

L' hereu Puig, qu' era lo que podríam dirne 'l *técnic* de la colla, no se sentava á la taula que no la veges ocupada quan menos per dos de sos contertullis. Quan aixó sucsehía no tardavan en compareixer l' hereu Martí, l' Oms y en *Pepe*. Apenas aquets tenian temps d' haver pres café hi arribava en *Joaquín* un valenciá molt trempat que volia deixar rastre pe 'l mon á copia de posarhi criaturas, puig ne tenia vuit y sempre deya que tot just era á *mitja cria*.

Tots los de la colla li guardavan cert respecte, puig apart de que per son caracter se 'n feya mereixedor, era director de la fàbrica ahont la majoria d' ells treballavan.

Lo dia de que vaig á parlar estava trist y preocupat. Contra sa costum no prenia part en la conversa.

Quan estigueren tots reunits, instintivament en *Payas* va rompre el foch dihent:

—Avuy os convidó á *reventar* una ampolla de rom.

—¿Que has tret la rifa?—va preguntarli en Martí estranyat d' aquella prodigiositat.

—No, —va començar en *Payas*—vull que celebréu l' arribada de *Pinxo*, aquell gos que jo tenia l' any passat y que m' han guardat á Abrera tota la temporada de veda..

—¡Viva 'l rumbo y que portin l' ampolla!—va cridar en *Lardo* saborejant el rom anticipadament.

Y el cafeter, que 's deya Vila y no tenia altre defecte que 'l de passejar un nas algo més que regular, va portar l' ampolla de rom y una copa de las grans per cada hù.

—Suposo que ja li haurán curat lo mal vici que tenia de tastar los cunills primer que l' amo—va dir l' Oms dirigintse á n' en *Payas*, aludint al gos de qui aquest havia parlat.

—Sí —va contestarli:—Fins m' ha dit mon germá qu' es qui 'l guardava, que li havia ensenyat de menjar ab forquilla. Jo he volgut comprobarho y realment es veritat: el *Pinxo* menja ab forquilla.

—Y... ¿com l' aguanta la forquilla?—va preguntar lo cafeter rihent per sota la trona que tenia, en lloch de nas.

—Li lligo ab un fil de gaseosa —contestá en *Payas* ab homérica serietat.

—Al gos del *Payas* qualsevol lo veurá ab l' arma al... bras disparant com el millor cassador—va agregar ab sorna en *Joaquín*, á qui agradava molt el giro qu' anava prenent la conversa.

—Y are que 's parla d' armas, —interrompí l' Oms —os participo que ja tinch l' escopeta nova. Es una *central* que os farà quedar ab un pam de nas. Ja no hi ha millor.

—Ja 't convenia—va dirli en *Pepe*—perque aixó de qu' un cassador com tu vagi ab una escopeta de pistó...

—Lo que jo hi he fet ab una escopeta de pistó no ho farás tú ab cap arma nova—va contestarli l' Oms mitj picat.

—¿Qué hi has fet?—preguntá l' hereu Puig.

—¿Qué hi he fet? Ja t' ho explicaré:

Després de remullar el paladar ab unas quantas gotas de rom y veyent que sos companys se disposavan a escoltarlo ab atenció, l' Oms va comensar son relato:

—Era 'l dia de Tots Sants. Havia caminat més de tres horas y disparat moltas dotzenas de tiros sense haver pogut matar res. Ja no duptava de que tenia un mal dia y tornaría á casa ab lo sarró buit quan á la soca d' una olivera veig una llebra com un burro que s' estava dormint. Li apunto l' arma y al anar á disparar me recordo de que estava descarregada. Vaig per carregar y 'm trovo que no tenia perdigons. Desesperat al véurem impotent y estant ja per carregar ab pedras, vaig trovarme á la butxaca unas quantas puntas de París que m' havian sobrat de un galliner que feya á casa. Las agafo, las poso dintre 'l canó, ataco, disparo... y 'm veig á la llebra clavada per las orelas á la soca de la olivera. ¡Pesava setze tersas!

—Com la perdíu que jo vaig matar diumenje qu' era més gran qu' una gallina, —va dir en *Lardo* per tota contestació.

—¡Devia fé por!—li observá en Martí.

—Si sería grossa—anyadí en *Lardo*—que del os de la cuixa, me 'n fan una boquilla.

Hi hagué un moment de silenci, durant el qual feren els honors á l' ampolla que pagava el *Payas*.

L' hereu Puig, veyent que 'n *Joaquín* estava capficat y apenas en-honava, va preguntarli:

—Que n hi passa alguna, que 'l veig tan trist?

—No, no 'm passa res, encare que n' estich de trist. Jo no tinch valor per veure desgracias.

—¿Hi ha hagut alguna desgracia? preguntaren á coro tots los de lo taula.

—Aquí no. En lo poble ahont tinch el fill á dida varen ofegarse una porció de personas.

—¿Vosté hi ha estat de poch?—va preguntarli en *Lardo*.

—Ahir ne vaig tornar y per cert que no puch olvidar l' espectacle que vaig presenciarihi. A las tres de la matinada del dia de la Festa Major, lo sereno del poble despertá al arcalde donantli la noticia de que al mitj de la plassa hi havia un ou colossal que no eran prou quatre homes per ferlo mourer.

Sobressaltat el batlle, va vestirse apressuradament y als deu minuts ja s' havia convensut de que lo sereno no exagerava. Lo que hi havia á la plasa era realment un ou y sas dimensions tan extraordinarias

que 's veieren impotents per tréurel d' allí. Per altre part tampoch hauria passat per cap carrer.

Varen reunir-se las autoritats, y després de llarga deliberació acordaren trencar aquell ou á canonadas.

—Y els va ser possible trencarlo?—preguntá en Martí.

—Si va contestarli en *Joaquín*—pero ab tan pocas precaucions, que van invadir la plassa morinthe ofegats tots els que no sabían de nadar.

Els presents varen mirar-se l' un al altre. Ab tot y ser cassadors y estar acostumats á sentirne y explicarne de tota mena, aquell ou lo trovavan molt dur de pelar.

—¿Y quí va posarli aquell ou á la plassa? Tingué l' atreviment d' interrogá 'n *Payas*.

—La perdú que diumenge va matar en *Lardo*—contestá en *Joaquín* ab molt aplom.

BALDOMERO BONET

Amorosa

Com la rondinayre abella
que persegueix á la flor
per arrancarli á fibladas
del seu cálzer en el fons
la mel que acotxan els pétals
dels directes raigs del sol
que la mareixen molt prompte,
aixís jo cerco l' amor
que 'ls teus ulls com dugas moras
descubreixen brilladors.

Si pogués lograr la ditxa
y assaborir l' inmens goig
de paraulas veritables
encesas per ta passió,
no ho faria com la abella,
no cercaria més flors
després de sentirne duenyo
de la flor del teu amor.

J. COSTA POMÉS

LA VUYTADA

(CRÓNICAS ESTIUENCAS)

IX

S' ha girat una fresqueta
per tota la nostra vall
que, si dura, es molt probable
que haurém de deixar per alt
las excursions .. *culinarias*
(vull dir, científicas ¡ay!)
que teníam projectadas;
perqué als cims de *Matacans*,
Puig guilat y *Pelacanyas*
la neu ja hi ha tret 'l nas;
y aqui baix á *Vilatana*
als dematins tothom va
abrigat ab tapa-bocis
com si fóssim per Nadal.

Sembla que tocaré *pipa*
antes no 'm quedi enrampat
ab aquesta americana
d' alpaca que 'm costa un *nap*,
pantalons de tel de séba,
botas de roba de sach
y, per *remate*, una gorra
qu' es de paper de fumar.

Volia esperar las festas
de la Mercé, com cad' any;
empró veig—segons 'ls diaris
que aquí llegim cap al tart—
s' han tornat ¡malehit siga!
a'gua poll al cap-de-vall.

Al batlle de *Vilatana*
també 'l váren fer baixar
á l' *Assamblea* d' arcaldes ..

Oy! Per cert que li ha quedat
d' aquella gran fartanera
al *Hostal Culón* un tap
als budells, que no pot viure
de mal de ventre... ¡Está clar!

Ab aquells noms tan revessos
de menjars extrangerats,
forasté 'l ventrell se trova
y, sent estranys, li fán mal.

Pró, més que 'ls plats mantegosos
y aquells vins de noms estranys
li váren fer mal 'ls brindis
polítichs-transpirenaichs,
perqué molts dels discursayres
's váren descarrilar
prometéntselas felissas
ab tants de projectes, tants
que de segur—díu 'l batlle—
no s' en durá á terme cap.

¡Massa carrils, massa túnels!
Per ferne un, prou feyna hi há,
per *secundari* que sigui...

'Néu esperant assentats
que fassin trens... ¡Ni un tranvía
's farà internacional!
(Jo crech que arribará á Fransa
primé 'l carril de *Sarriá*)

*
*
*

Are aqui no més se parla
del dominical descans;
y com que aqui dalt abundan
'ls salta-taulells bastant
suca-tinters no escassejan
y dependents de tots rams,
s' arman sovint las grans broncas
entre ells y 'ls *colonials*
del gremi de mantegayres,
pastejeros, *pesa pans*,
pesa-figas, *plats y ollas*,

y *betas* y *fls* que hi há
estiuellant per 'quets barris
'hónt disfrutan dels séus guanys.

De las continuas polémicas,
dependents y principals
han format tots ells dos bandos
que... sórt que s' acaba aviat
la temporada; que 'ls ánimos
estant bé prou excitats
y l' istiu acabaria
ab sang... y fetje de xay.

*
*
*

Estém comensant la brema
d' uns quants ceps americans
que ostentan uns rahims agres,
d' un grá petit y pigat
qu' es molt més bó per llensarlo
que per fer vi del més clar.

Dono aqui aquesta noticia
als que fán 'l trago llarch,
perqué forsa *esprit* agafin
aqueix hivern si á Deu plau,
per resistir la embestida
qué l' *esprit* de vi fará
á falta de such de brisa
que anirá molt molt escás.

Si no s' hi afeigeixen aygua,
molts á galet no hi beuran

Y d' aqui á l' altra setmana.
Passinho bé y... Deu vos guard'.

PEPET DEL CARRIL

Vilatana 31 de Agost de 1904.

El Liberal: Senyors: fínch lo gust de presentarlos un agent de policia berdélós, que 'n dona quinze y ralla á n' en Memento y que no 'l concix ningú... ni nosaltres mateixos.

Lo descans dominical

Senyors, si no treballém no menjém. Una gracia de caritat, per tres pobres víctimas del descans dominical.

V. Serra

TEATROS

NOVETATS

S' está ja á la 24.ª representació de *Els allotjats* y á jutjar per l' èxit que té y las *entradassas* que dona, creyém que hi ha obra pera tot lo pròxim mes y será un bon auspici pera lo comensament de la temporada de hivern.

TIVOLI. — CIRCO EQÜESTRE

S' han fixat ja los cartells y repartit llistas del numerós personal eqüestre, cómich y acrobátich que lo intelligent Sr. Alegría, ha contractat pera la nova temporada que ha de donar comens dissapte pròxim.

Sabém que en lo numerós personal contractat, hi figuran verdaderas celebritats, que han sigut l' admiració dels principals circos del extranjer.

PABELIÓ D' ISTIU (RAMBLA DE CATALUNYA)

Es l' espectacle dels autómatas, una cosa verdairement encisadora, d' una ignoscencia primitiva molt aprofitada per' distreures la canalla petita, sens' ser per res aburridora per las personas grans.

Recomaném als nostres llegidors que no 's descuidin de visitar aquest pabelló, montat ab tota mena d' adelantos científichs y altament instructiu.

Darrerament han estrenat una pessa cómica ó saynet nomenat *Los novios burlados* qu' ensenyan bon doll de gracia y vis cómica en son autor, desempenyantlo 'ls *ninots* ab gracia superba y molt mohiment.

La nova comedia, no es cap prodigi, pero reuneix totas las condicions de simplicitat apropiadas al cas, te molt *xisto* sense grollerias de mal gust, ni desvergonyiments com pertoca al auditori á que va destinada

Lo quadro final ab sas coplas y ballet, com de teatro en gran s' ha de repetir més d' una vegada en cada representació.

Els autómatas son artistas dits y fets.

Pero encara no hem dit res de lo més notable qu' hi hem vist qu' est lo decorat d' en Moragas y Alarma, que 'ns resulta una maravella d' art y de bon gust com no 's presenta en cap dels bons teatros.

Las tres decoracions preciosament iluminadas, tenen una gran justesa y finura de tons y de midas; fan l' efecte de la realitat acreditant á sos autors, quan ja no ho necessitan d' artistas de molta conciencia, com de gran trassa.

Perque no li manqui res á tan distret espectacle, á las projeccions cinematográficas qu' ensenyan, desenrotlladas ab tota perfecció, hi han afegit la que 'n titulan *Vlaje por los aires* ahont una bomba, es destruida per una tempestat que l' atrapa... ab gran veritat y fentne l' ilussió mes veritable 'ls cambis de llum tan ben estudiats.

Lo salvament dels tripulants náufrechs al caurer á la mar, lo mohiment de las ayguas tempestuosas... cal anarho á veurer per concebir l' artístich de tal representació, que novament 'ns permetém recomenar als aymants de las cosas artísticas y de gust delicat.

Els petits s' admiran, aprenen, y 'ls grans també.

UN CÓMICH RETIRAT.

Recorts de la infantesa

¡Recordas, xamosa,
de quan erám nens
que tot era ditxa
il-lussions y plers?

Que 's bona l' infancia
que 's bonich ser nen
¡qui pogués tornahi
al ja passat temps!

Se salta, se brinca
sens' penas ni afanys
gosar, es el lema
de tots els infants.

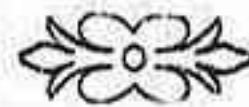
Oh, si, com ¡anyoro
los jochs infantils!
que fins me deleixo
quan veig jugar nins

Per la primavera
'm ve lo recort
que tu y altres nenas
cantavan cansons
cansons amorosas
que á voltas jo sol
las canto fins totas
com un rossinyol.

Al punt á ma pensa
'm ve lo recort
de tu hermosa nena
de tu tendre flor.

Que 's dolsa l' infancia
que 's bonich ser nen
¡qui pogués tornarhi
al ja passats temps!

ALBERTET DE VILAFRANCA

BANYS

¡Lladre, butxí y assessino!
¡aquet pillo m' ha robat!

—Al que d' aquet modo crida
déuli banys.

Adeu salada y pitera
ton amor m' ha de matar.

—Aqui tan foll se declara
déuli banys.

¡Pif, paf! dugas bofetadas
te dono per mal parlat.

—A n' el qu' obra d' aqueix modo
déuli bauys.

¡Murri! vuy cobrá els vint duros
del traje que 't vaig fiar

—A n' aquet sastre de pega
déuli banys.

Jamón, bifftech y llagosta
vint rals del gasto se 'n fá

—Qui aixís ompla tan sa panxa
déuli banys.

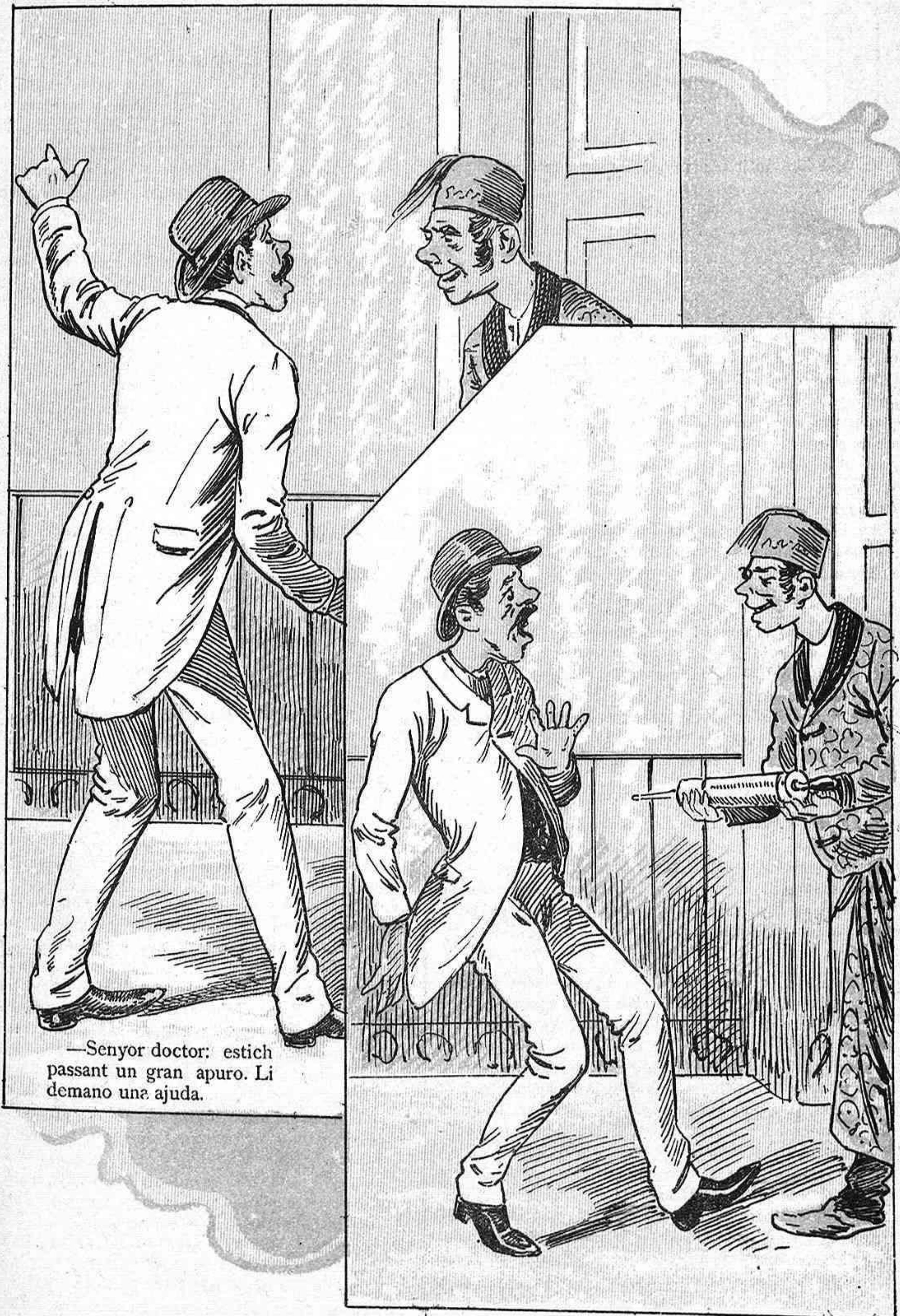
Niño di, de nuestra España
¿cual es hoy la capital?

—Es mestre d' escola, ¡bueno!
fora banys.

S. BRUGUÉS

Quid pro quo

—Senyor doctor: estich passant un gran apuro. Li demano una ajuda.

—Aquí la té si es servit.
—¡Ca! ¡no! es que 'm sembla que tinch lladres á casa.

Fa condol lo sentir 'ls planys dels pobres presos reclosos á la nova presó de Barcelona,

La Junta tindria d' enterarsen, perque diuhen que 'ls nous calabossos tenen tals condicions d' insalubritat y re galan tanta humitat, que en pochs dias que serveixen hi hi han hagut ja sis defuncions.

Aixís ho diuhen públicament y corre la veu entre mitj de la gent que té de concórrer á la presó nova.

Sent aixó prou trist perque no hi há cap dret á condempnar als presos á majors penas que las imposadas per los tribunals, are resulta que hi son tancats també 'ls presos preventius... que com encare no tenen al seu dessobre cap condempna, poden molt be ser ignoscents, aquí que tants errors comet la policia.

Ab tanta humanitat com corre pel mon, ¿no hi haurá un' ánima caritativa que 's miri las condicions de las celdas de la presó nova?

Aquí si que la premsa diaria té material per' lluhirse.
¿Per qué s' han gastat tants milers de duros?
¿Per matar á la gent mes aviat!

*

¡Nuestro gozo en un pozo! ha exclamat més d' un botiguer sense fer de Castella al enterarse de que en la última sessió del Ajuntament vá acordarse no fer festas per la festa major de Barcelona.

Se comprén perfectament: los petits industrials qu' han de valerse de tots los medis pera fer ingressar alguna pesseta en caixa, esperavan las festas de la Mercé, com á can-deletas.

Peró 'ls concejals qu' avants que tot miran la seva conveniencia particular ó 'ls seus puntillos, han dit: no haurá festas.

Que 's consolín 'ls botiguers, fentse cárrech de que com deyam en un dels nostres números anteriors las festas que 'ns fan los concejals, resultan sempre esgarrapadas pe 'ls pobres vehins de Barcelona.

*

No recordém los anys que fa que va acordarse aixecar un monument á n' en Serafi Pitarra l' incomparable autor dels *singlots poétichs*, pero en fa molts. Va pëndres tal acort al mateix temps que 'l d' aixecar un monument al que fou arcalde de Barcelona, lo Sr. Rius y Taulé.

Lo del arcalde patillut s' ha portat ja á efecte, pero 'l d' en Pitarra, D. u ajut qui 'l veurá llest á pesar de que l' arcalde va cridar l' altre dia als individuos de la Junta Directiva pera ferlos saber, que l' esculptor Querol s ha ofert á modelar la estátua tan prompte com se posi á la seva disposició, 'l bloch de pedra marbre.

Per lo tant, ja podém esperar sentats á que surti 'l bloch, puig lo que 's necessita es pedra y la majoria dels que haurían de donar una empenta pera que s' aixequés prompte 'l monument, no s' en posan cap pedra al fetje.

*

Una artista de café-concert va presentarse á una amiga seva, demanantli que li deixés per unas quantas horas un

mantón de Manila que necessitava pera sortir á las taulas.

L' amiga, trovant la petició molt atendidio, no va tenir inconvenient en deixarli 'l mantón quin valor era d' uns cent duros, y l' artista s' en va anar més trempada qu' un pésol.

Peró ¡oh! amistat malehida. al dia següent la propietaria del mantón, va rebre, en lloch de la prenda deixada un sobre tancat en quin interior hi havia la papeleta d' empenyo del mantón en qüestió. ¡Menos mal! ¡Pitjor hauria estat que també hagués vengut la papeleta.

L' artista sols pot disculparse dihent qu' encare creu haver fet un favor á la seva amiga, puig li va portar lo mantón á treure tacas.

*

Lo govern xino ha fet proposició á Austria-Hungria pera l' adquisició de 200.000, fusells sistema Manlicher. Aixó ha posat en guardia á molts dels que temen l' anomenat *perill groch*.

Peró consolomnos puig creyém de debó que per ara no hi ha altre perill groch que 'l que tingan los enamorats que rebin *carabassa* de la seva es'ada.

¡Quina por nos en han de fer los xinos, si viuhen en una terra subliment bonica! ¡Com l' han de deixar per venir á veure las nostras miserias? Y després de tot: si venian los enganyariam com á lo que son.

*

Fá pochs dias á Guadix va ser ferit d' un balasso un individuo que s' estava sentat ab un amich á la porta de casa seva. 'S creu que morirá. Un altre subjecte fou també ferit d' un altre balasso.

L' autor d' aquesta salvatjada pot anar á fer companyia als quatre individuos de Premiá que la setmana passada apedregaren un tren.

*

Pe 'l Janer de l' any passat va presentarse en la clínica del afamat doctor Lazárraga, establert á Málaga, una senyora madrilenya que desitjava curarse d' una antiga malaltia, que creya incurable. Lo tractament va durar tres mesos, y la senyora va curarse. Lo metje allavors va enviar á la senyora un compte de mil pessetas y en lloch de la cantitat demanada va rebre una carta de la senyora en la qual li deya que no tenia diner per pagarli ni volia pagar un compte tan crescut.

Lo metje va recorre allavors al *al senyor de la senyora*, que es *nada menos* lo general Weyler, y 'l general va contestar qu' ell tampoch pagava perque no havia autorisat aquellas visitas.

Aixó va originar un plet, y fa pochs dias lo jutje ha absolt al general D. Valeriá Weyler del pago dels honoraris mé-dichs, fundantse en que 'l marit no havia autorisat á la esposa pera posarse en tractament y en que 'l metje havia empleat un sistema de curació nou y perillós.

¡Ara vegi! Si jo 'm trovo en aquest cas, á bon segur que 'n condempnan á pagar lo cómpte més los interessos, cor-responents, encare que visqués separat de la dona, perque jo no soch general.

Lo metje 's vol apelar de la sentència recayguda y farà molt bé, perque quan la ciencia cura no poden may ser cars los seus honoraris, especialment quan lo salvat es una persona rica.

¡Mil pessetas d' honoraris! ¡Aixó qualsevol general pot gastarsho en una boquilla

¡Y aquets son los generals que volen regenerar á Espanya!

¡Quanta porqueria!

*

Per trobar cafres, no es precis anar á la Cafreria, puig llegim que l'altre dia al passar un tren per davant de Premiá quatre individus van fer la brometa d'apedregarlo, entrant per las finestretas a guinas pedras, entre ellas una que pesava una lliura á lo menos.

¿No podria saberse qui foren aquets graciosos, pera posarlos en una gabia com si 's tractés de bestias brutas?

*

Hi ha rahons que no convencen.

Ara 's tracta d'explicar aquell famós te'ograma referent als 30.000 japonesos aniquilats per la explosió d'una mina davant de Port Arthur lo que fou una bola, dihent que la noticia va partir dels xinos qu'usan la paraula *uan*, que significa literalment 10.000, pera expressar un número gros de personas ó cosas,

La sortida no 'ns fa 'l pes, perque de bolas per l'estil ja 'ns han clavats cent mil vegadas.

Dispensin: no han sigut tantas, pero nosaltres també empleyém lo cent mil pera expressar un número gros de mentidas.

*

Diu qu'ara s'ha manat tancar los cafés á las dotze de la nit.

¡Santo y bueno! Així s'efectua en las principals poblacions extranjeras; pero s'ha de tenir en compte, no obstant, l'especial modo de ser de la nostra ciutat.

Aquí hi ha la mala costum de que molts despatxos se tanquin á las 8, á las 9 y hasta á las 10 del vespre, lo qual fa que 'ls teatros tingan de comensar molt tart las funcions, y, per lo tant, tingan també d'acabarlas á altra hora.

—Vostés dirán qué tenen que veure los cafés ab los teatros. Senzillament; á la sortida dels teatros es quan molts cafés se guanyan la vida.

Que 's plegui á las sis als comersos, que 's comensin las funcions teatrals á las vuyt de la nit, que s'acabin á las onze, y allavors los cafés podran tancar á las dotze sense perjudicarse.

¿No li sembla bé, senyor governador?

*

L'altre dia va presentarse á la Casa de Socorro un subjecte qu'havia sigut ferit d'un cop d'ampolla en la societat *La Paloma Azul*.

¡*La Paloma Azul*! Se comprén que 'l deixessin blau!

*

Llegim que la oficialitat japonesa ha demanat que mentres duri la guerra que sostenen ab Russia, no volen cobrar més assignació que la que tenen senyalada los individus de tropa.

Be, vaja enterament igual que la oficialitat d'una nació molt amiga nostra y que tots nostres lectors la coneixer.

Al principi de la guerra l'emperador del Japó, ja va donar mostras de son desprendiment y amor á la patria, al renunciar per complert tota la paga que te assignada com á jefe de la Nació, mentres durés la guerra.

També enterament igual, al jefe de la nació europea que vostés coneixen.

Y ara com á nota final de lo *incivilisats* que son aquella gent de larassa groga, pera sostenir lo gasto de la guerra, lo govern japonés ha posat á la nació una forta contribució pero á prorrata de las fortunas dels contribuyents.

Ab aixó s'assembla á Espanya, que los més ríchs pagan per los mes grossos.

Y després encara d'rán que los europeos son los mes civilisats.

Parambanadas catalanas

Las llícaras, de lhom lluhentas, llemas y llussos, s'enllassen en llassos llisos.

En Babot ven bombons bons y bons vins blancs. Carquinyolis d'en Saldoni, donan'hi á Na Nasia. La coixa, 's queixa de la coixa, y 's queixa de la coixa.

¡La raresa fera, are era ira alhora?

En Fa fa: la fe fa fe fi.

RAMPILLS

Litografía Barcelonesa.—Sant Ramón, 6

Festas Majors

Tenim lo gust de participar á las Societats de poblacions ahont se celebri FESTA MAJOR, que en la

Litografía Barcelonesa **RAMÓN ESTANY** Carrer S. Ramón, 6

trovarán un assortit inmens de cromos de totas classes, desde 'ls mes senzills y económichs als de gust més refinat y artistich, propis pera la confecció de Programamas, Invitaciones, Títols de Soci, de Foraster y d'Abonat, etc., etc.

Preus sumament reduhits Novetat en Carnets de totas classes

La elegancia

Las elegants de darrers del sigle passat.

Las elegants del comensament del present sigle.